

Seminarium magisterskie dr. hab. Marka Kochanowskiego, prof. UwB
Specjalność nauczycielska, II rok filologii polskiej, studia uzupełniające

Seminarium poświęcone będzie analizie i interpretacji literatury od XIX do XXI wieku, ze szczególnym uwzględnieniem modernizmu, literatury popularnej oraz zjawisk kultury lokalnej Podlasia. Uczestnicy zajęć zapoznają się z wybranymi metodami badań literaturoznawczych.

Istotnym elementem seminarium będzie refleksja nad lokalnością w literaturze i kulturze – odczytywanie tekstów w kontekście miejsca, regionu i tożsamości kulturowej. Studenci będą mieli możliwość przygotowania prac magisterskich dotyczących zarówno kanonu literatury, jak i mniej znanych zjawisk artystycznych, w tym twórczości związanej z Białymstokiem i Podlasiem.

Seminarium ma charakter badawczy i warsztatowy. Studenci będą stopniowo przygotowywać własne rozprawy magisterskie – od wyboru i uzasadnienia tematu, przez przygotowanie bibliografii i omówienie metod badawczych, aż po opracowanie analizy i interpretacji wybranych utworów.

Seminarium magisterskie w roku ak. 2025/26

FPN, I rok studiów 2. stopnia

Temat seminarium: **Tekst i dyskurs w ujęciu lingwistycznym**

Prowadząca: prof. dr hab. Irena Szczepankowska

Seminarium jest poświęcone semantycznej i pragmatyczno-stylistycznej analizie wszelkiego rodzaju tekstów (zarejestrowanych wypowiedzi) współczesnych lub historycznych, dokumentujących określone odmiany komunikacji i reprezentatywnych dla różnych dyskursów społecznych, takich jak:

- 1) środowiskowe, np. *polszczyzna familijna, młodzieżowa; język urzędników, graczy internetowych, miłośników muzyki*;
- 2) ideologiczne/ światopoglądowe, np. *dyskurs religijny, ekologiczny, feministyczny, patriotyczny, kapitalistyczny*;
- 3) tematyczne: *dyskurs wokół języka, muzyki, sportu, prawa, rodziny, imigracji, pracy, mody, zdrowia i in.*;
- 4) funkcjonalne: *dyskurs normatywny* (np. *poprawnościowy, etyczny, prawny*); *dyskurs perswazyjny* (np. *kaznodziejski, dydaktyczny*); *dyskurs epistemiczny i in.*

Tematem pracy dyplomowej może być analiza słownictwa reprezentatywnego dla wybranego dyskursu (terminologia, związki frazeologiczne); struktury gatunkowej tekstów, strategii komunikacyjnych czy wyznaczników systemu wartości i językowego obrazu świata zakodowanego w tekstach.

Literatura podstawowa:

- J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, *Tekstologia*, Warszawa 2009.
J. Labocha, *Tekst, wypowiedź, dyskurs w procesie komunikacji językowej*, Kraków 2008.
U. Żydek-Bednarczuk, *Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu*, Kraków 2005.
W. Czachur, *Lingwistyka dyskursu jako integrujący program badawczy*, Wrocław 2020.
E. Ficek i in. (red.), *Reprezentacje świata w dyskursach (modele, obrazy, wizje)*, Katowice 2019.
I. Szczepankowska, *Dyskurs prawny. Języki, teksty i konteksty*, Białystok 2016.
M. Steciąg, *Dyskurs ekologiczny w debacie publicznej*, Zielona Góra 2012.
B. Witosz (red.), *Style konwersacyjne*, Katowice 2006.

Formy i funkcje dyskursu religijnego w śpiewkach weselnych ze zbioru Zygmunta Glogera

I Wstęp

1. Założenia, cele i metody pracy badawczej
2. Pieśni ludowe jako wyraz stosunku twórców do sfery sacrum (charakterystyka źródła)

II Język i/lub styl religijny w ujęciu językoznawczym – stan badań

III Zróżnicowanie formalne dyskursu religijnego w pieśniach ludowych ze zbioru „Gody weselne” Z. Glogera

- a) Nomina sacra
- b) Wyrażenia, zwroty, frazy
- c) Przysłowia, porzekadła, przyśpiewki
- d) Fragmenty tekstów biblijnych lub liturgicznych w cytatach i parafrazach

IV Funkcje elementów dyskursu religijnego w XIX-wiecznych śpiewkach weselnych

- a) Funkcja fatyczna i obyczajowa: obyczaje grzecznościowe (powitania, pożegnania, pozdrowienia, podziękowania)
- b) Funkcja komunikatywno-impresywna: akty dyrektywne (prośby, życzenia, rady) i komisywne (obietnice, przysięgi)
- c) Funkcja ekspresywna: lament, zachwyt, smutek, radość, lęk...
- d) Funkcja stanowiąca: deklaratywy (ślub itp.)
- e) Funkcja estetyczna (poetycka)

V Językowy obraz Boga i sfery sacrum w pieśniach ludowych, czyli funkcja przedstawieniowa dyskursu religijnego

VI Zakończenie

VII Bibliografia

Wymiar aksjologiczny listów Jana Pawła II do Wandy Póttawskiej w świetle analizy językoznawczej

I Wstęp

1. Założenia i cele pracy
2. Stylistyczno-pragmatyczna charakterystyka listów Jana Pawła II do Wandy Póttawskiej

II Język wartości jako przedmiot analizy językoznawczej - stan badań

III Hierarchia wartości komunikowanych w listach papieskich

1. Wartości uniwersalne i zarazem transcendentne (dobro, prawda, piękno, miłość)
2. Wartości podstawowe: moralne, poznawcze, emocjonalne, witalne, estetyczne i in.
3. Wartości instrumentalne
4. Antywartości

IV Pojęcia wartości uniwersalnych w świetle analizy listów JPII i definicji nazw w słownikach języka polskiego

- a) Dobro
- b) Miłość
- c) Prawda
- d) Piękno

V Podstawowe kategorie aksjologiczne – sposoby ich rozumienia i urzeczywistniania w kontekście wartości instrumentalnych oraz antywartości

- 1. Wartości moralne
- 2. Wartości poznawcze
- 3. Wartości uczuciowe
- 4. Wartości witalne
- 5. Wartości estetyczne
- 6. Inne

VI Nośniki wartości

- 1. Bóg i inne postacie nadprzyrodzone
- 2. Kościół i duchowieństwo
- 3. Chrześcijanie świeccy
- 4. Wyznawcy innych religii i niewierzący

....

VII Zakończenie

VIII Bibliografia

Dr hab. Joanna Szerszunowicz, prof. UwB

Seminarium magisterskie

FILOLOGIA POLSKA, STUDIA II STOPNIA, I ROK FPN

rok akademicki 2025/2026

**Leksyka i frazeologia współczesnej polszczyzny
w perspektywie językowo-kulturowej**

Seminarium poświęcone jest następującym zagadnieniom: młodomowa (język młodego pokolenia) i jej językowa specyfika; kreatywność językowa żargonów uczniowskich; relacja język a kultura odzwierciedlona w rozmaitych nowych zjawiskach językowych współczesnej polszczyzny, na przykład w leksyce (*madka, bombelek*) i szeroko rozumianej frazeologii (*tluste koty, białe kołnierzyki*); modyfikacje frazeologizmów, przysłów i innych stałych połączeń wyrazowych (*Kto rano wstaje, ten jest niewyspany; Kto pod kim dołki kopie, ten szybko awansuje*); najnowsze skrzydlate słowa jako nośniki treści kulturowych (*Cóż szkodzi obiecać*) i ich potencjał dyskursywny; językowo-kulturowa analiza memów i innych tekstów kultury; badanie kompetencji leksykalnej i frazeologicznej uczniów szkół podstawowych i średnich; wybrane zagadnienia z zakresu frazeodydaktyki.